

16/17.01.24 Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Укр.мова Вч.: Харенко Ю.А.

2 уроки (вівторок та середа)

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ, їх творення

Мета уроку:

- *поглибити знання учнів про групи прикметників за значенням, ознайомити із ступенями порівняння якісних прикметників, формувати вміння утворювати ступені порівняння прикметників, правильно та доречно вживати їх у власному мовленні;*
- *розвивати критичне та творче мислення, логіку, навички аналізу і синтезу, соціальні навички, уміння працювати в групах;*
- *виховувати любов до природи, до слова.*

Групи прикметників

ЯКІСНІ

ЯКИЙ?

ЯКА?

ЯКЕ?

Позначають
безпосередні, прямі
ознаки, що можуть
виявлятися у більшій чи
меншій мірі:
*високий, мудрий, білий,
смачний*

ВІДНОСНІ

ЯКИЙ?

ЯКА?

ЯКЕ?

Позначають ознаку за
відношенням до предмета,
матеріалу, призначення, місця,
часу, національності:
*снігова куля (куля зі снігу),
лимонний сік (сік з лимону).*

ПРИСВІЙНІ

ЧИЙ?

ЧІЯ?

ЧИЄ?

Позначають ознаку за
приналежністю особі чи
тварині(істоті):
*батькова шапка, Сашкові
сани, заяча нора, Франкові
сонети*

ДОСЛІДЖЕННЯ - СПОСТЕРЕЖЕННЯ

- *Якось лісові мешканці вирішили помірятися своєю силою.*
  - *Я сильний!- впевнено сказав Заєць.*
  - *Я сильніший за тебе! – розсміявшись, вигукнув Вовк.*
  - *Найсильніший у лісі я! – впевнено протягнув Ведмідь.*
- **Чи правильно звірі виміряли свою силу?**
- **З яких слів ми про це дізнаємося?**
- **Укладіть словотвірний ланцюжок з цих слів.**
(сильний-сильніший-найсильніший)
- **Чим вони відрізняються?**
- **Яким способом утворені ці слова?**

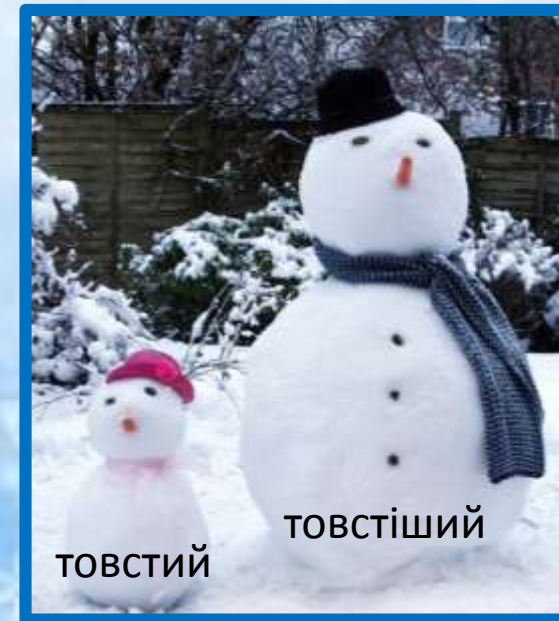

Тема сьогоднішнього уроку:

СТУПЕНІ

ПОРІВНЯННЯ

ПРИКМЕТНИКІВ

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ЯКІСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

- Якісні прикметники можуть виражати ознаку предмета більшою чи меншою мірою.
- Саме ця група прикметників може утворювати вищий та найвищий ступені порівняння.
- **Вищий ступінь** порівняння вказує на те, що в одному предметі більше чи менше якоїсь якості, ніж в іншому.
- **Найвищий ступінь** вказує на те, що певний предмет переважає всі інші за якою-небудь ознакою.

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ

ВИЩИЙ

ПРОСТА ФОРМА

нульовий
прикметник
+ СУФІКСИ

-Ш, -ІШ

ХОЛОДНИЙ -
ХОЛОДН**ІШ**ИЙ

СКЛАДЕНА ФОРМА

нульовий
прикметник

+

**БІЛЬШ,
МЕНШ**

БІЛЬШ
ХОЛОДНИЙ,
МЕНШ ХОЛОДНИЙ

НАЙВИЩИЙ

ПРОСТА ФОРМА

ПРЕФІКСИ

**НАЙ-, ЯКНАЙ-,
ЩОНАЙ-**

+

нульовий прикметник

+

СУФІКСИ **-Ш, -ІШ**

ХОЛОДНИЙ –
НАЙХОЛОДН**ІШ**ИЙ,
ЯКНАЙХОЛОДН**ІШ**ИЙ

СКЛАДЕНА ФОРМА

нульовий прикметник

+

**НАЙБІЛЬШ,
НАЙМЕНШ**

НАЙБІЛЬШ ХОЛОДНИЙ,
НАЙМЕНШ ХОЛОДНИЙ

Окремі прикметники утворюють форму вищого ступеня від основи іншого слова, наприклад:

- гарний-кращий,
- поганий - гірший,
- малий —менший,
- добрий—кращий і ліпший.

великий

більший

найбільший

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

- Поясніть, що відбувається при творенні ступенів порівняння від таких прикметників:

- низький – нижчий
- високий – вищий
- дорогий – дорожчий

- Запам'ятайте :

- кінцеві приголосні основи [Г], [Ж], [З] перед суфіксом -щ(ий) змінюються на -жч(ий), а
- кінцевий приголосний [С] перед суфіксом -ш(ий) на -шч (орфогр. щ)

Запам'ятайте, що ступені порівняння ніколи не утворюють такі якісні прикметники:

ті, що називають абсолютну якість:

німий

порожній

сліпий

ті, що утворюються за допомогою суфіксів

-ущ, -уват, -езн, -есеньк, -еньк, -енн:

кислуватий

синенький

величезний

ті, що мають префікси
пре-, над-, ультра-

предобрий

надшвидкий

ультрашвидкий

ті, що позначають ознаки предметів на основі кольорової схожості до інших предметів; масті тварин

кремовий

лимонний

буланий

Вправа 352

Утворіть просту і складену форми вищого та найвищого ступенів порівняння (де це можливо).

• **Зразок.** Добрий – добріший, більш добрий, найдобріший, найбільш добрий.

• Щасливий- ,

• Німий- ,

• Молодий- ,

• Преспокійний- ,

• Поганий- ,

• Синенький- ,

• Босий- .

ПЕРЕВІРКА

- **Зразок.** Добрий – добріший, більш добрий, найдобріший, найбільш добрий.
- Щасливий- щасливіший, більш щасливий, найщасливіший, найбільш щасливий ;
- Молодий- молодший, більш молодий, наймолодший, найбільш молодий;
- Поганий- гірший, більш поганий, найгірший, найбільш поганий.

« Редактор »

- Гринджоли – це найбільш зручніший засіб для зимовіших розваг дітей і дорослих. Він подарує вам самі кращі емоції на зимових гірках.

Ще більш яскравіші враження отримати можна під час снігових змагань – кидання сніжками. Перемогу здобуде той, хто влучніший всіх, самий спритніший.

Найяскраві спогади про зиму вам подарує святкування Нового року, яке можна супроводжувати самими веселими конкурсами й більш цікавішими костюмами.

« Редактор» - ПЕРЕВІРКА

- Гринджоли – це найбільш зручний засіб для зимових розваг дітей і дорослих. Він подарує вам найкращі емоції на зимових гірках.

Ще більш яскраві враження отримати можна під час снігових змагань – кидання сніжками. Перемогу здобуде той, хто влучніший за всіх, найспритніший.

Найяскравіші спогади про зиму вам подарує святкування Нового року, яке можна супроводжувати найвеселішими конкурсами й більш цікавими костюмами.

**Зберіть зі слів прислів'я.
Підкресліть прикметники, які стоять
у формі вищого ступеня порівняння**

I
за, сніг, золото,
Лютневий,
дорожчий

II
хуртовиною,
Лютий, морозами,
сильніший, січень, а

III
не, якби, то, літо,
було б, зима, довше

ПЕРЕВІРКА

I
Лютневий сніг за
золото
дорожчий

II
Лютий сильніший
хуртовиною, а
січень - морозами

III
Якби не зима, то літо
було б довше

Складіть і запишіть речення, використовуючи прийменники за, від, ніж. Позначте суфікси у прикметниках вищого ступеня.

Зразок. *Алюміній і залізо (за вагою). Алюміній легший від заліза.*

I

- 1. Чорне море і Азовське море (за глибиною).
- 2. Лютий і березень (за тривалістю).
- 3. Золото й срібло (за вартістю).

II

- 1. Дуб і береза (за міцністю).
- 2. Полуниця й суниця (за розміром).
- 3. Дніпро й Десна (за довжиною).

III

- 1. Каштан і тополя (за висотою).
- 2. Літак і вертоліт (за швидкістю).
- 3. Фрукти й цукерки (за корисністю).

ПЕРЕВІРКА

I

- 1. Чорне море **глибше** за Азовське.
- 2. Лютий **коротший** за березень.
- 3. Золото **дорожче** за срібло.

II

- 1. Дуб **міцніший** за березу .
- 2. Полуниця **більша** за суницю.
- 3. Дніпро **довший** ніж Десна .

III

- 1. Каштан **нижчий** від тополі.
- 2. Літак **швидший** за вертоліт .
- 3. Фрукти **корисніші** ніж цукерки.

ОПИШІТЬ КАРТИНКУ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ ПРИКМЕТНИКИ ВИЩОГО Й НАЙВИЩОГО СТУПЕНІВ ПОРІВНЯННЯ

І таке буває

- Знаєш, дідусю, а мій собака більш розумніший за сусіднього Рябка. Дідусь посміхнувся:
- Можливо, він розумніший, а от ти, схоже, не дуже уважний на уроках української мови. (Світлана Кацалап)
- Поясніть, чому дідусь зробив такий висновок.

Молодці!

Дякую за чудову роботу!

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ **(розраховане на два уроки)**

- 1. Параграф 70-71.
- 2. Вправа 343,344

**Телефони з рук кидайте і на гірку поспішайте.
Там забав для вас багато, зима буде розважати.**